

Г.М. ЗАПОРОЖЧЕНКО,

методист, керівник краєзнавчих гуртків
Миколаївського обласного Центру
туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської
молоді, м. Миколаїв

МИСТЕЦЬКИМИ СТЕЖКАМИ МИКОЛАЇВЩИНИ

„Лиш храм збудуй - а люди в нього прийдуть,

Не бий на сполох в невідлтий дзвін”....

(Ліна Костенко)

Цими словами великої нашої сучасниці, відомої поетеси і щирого патріота України Ліни Костенко хочу розпочати свій виступ

Бо що є ближчим і дорожчим людині за рідний край, той самий куточок землі, де ми народжуємося, живемо, де наповнюємося батьківським теплом і материнською любов'ю, де природа насичує цілющою силою, а душі твоїй любо і затишно.

Наша Миколаївська земля є свідком становлення і розвитку могутньої скіфської держави і багатьох менших древніх держав, які залишили нам велику і неповторну культурну спадщину, про яку ми дізнаємося із спогадів античних літописців, істориків, письменників.

Досі не вивчений і не розкритий у повному обсязі величезний пласт із історії козаччини у нашому краї.

Ми пишаємося своїми земляками – діячами культури і мистецтва.

Бо хто не чув про Миколу Аркаса і Спиридона Черкасенка, Дніпрову Чайку і талановитих акторів із родини Тобілевичів, Степана Крижанівського і Павла Глазового, Миколу Вінграновського і Дмитра Кременя, Людмилу Чижову і Валерія Бойченка, археолога в поезії і поета в археології Бориса

Мозолевського, подружжя художників Бахтових та родинне творче кредо скульпторів Макушиних?

Ми занотуємо їх спів і розповіді, навчаємося на майстер-класах вишивати, плести мереживо на коклюшках, робити цікаві вироби з лози, вчимося декорувати своє житло природним матеріалом, виготовляємо обереги, навіть вчимося ковальської справи.

Зокрема, про останню декілька слів. Михайло Качмар, коваль із Парутино, що на Очаківщині.

Вироби майстра – окраса села: пам'ятний знак Парутино, що недалеко від Ольвії, огорожа та ворота у церковному дворі, хрест біля церкви, люстра в церкві, величезні люстри у Будинку культури, декоративні решітки в його урочистих залах, сільській бібліотеці, мереживні перила на сходах у дитячому садку, ворота біля свого власного будинку, символ Парутино, підставка для свічок, декоративна вішалка, підставка, «Королівське крісло».

Роботи коваля відомі не лише на батьківщині – Миколаївщині, а й у Києві, де він працював три роки, у Підмосков'ї, навіть за океаном. Столичні гості у захваті від робіт сільського коваля.

Для **Валентини Іванівни Єрошкіної**, жительки села Нечаяного, медсестри за фахом (нині вже пенсіонерки) таким першим поштовхом стала її вірність родинним традиціям, її любов до тієї рукотворної краси, якою її мама і бабуся прикрашали свою оселю. Вишиті рушники, серветки, подушки і скатерті прикрашають затишне житло. А у “залі” – справжня виставка її вишиванок.

Марія Федорівна Заблоцька – майстриня народної вишивки з села Парутине, людина, дорога життя якої вишита квітами. Вражені життєвою мудрістю, душевною щирістю та інтелігентністю цієї 84 – річної жінки. Маки, волошки, троянди, тюльпани – скрізь в її оселі «цвітуть» вишиті квіти, виграючи яскравими кольорами. Марія Федорівна – дуже цікава співрозмовниця, читає безліч книг. Навіть її поради нам, молодому поколінню, здалися доречними і слухними.

Марія Іванівна Гришак – павлівська вишивальниця, що на Снігурівщині. На панно – різні квіти цвітуть, різні пори року милують око, півні співають, казкові сюжети манять своєю красою і загадковістю. Дивлячись на цю роботу, побачили споконвічні українські символи – калину, барвінок, солов'я.

Незабутньою стала зустріч із Шапошниковим Іваном Івановичем, художником-професіоналом із села Парутине, що на Очаківщині, який пише масляними фарбами копії картин найвідоміших художників світу. Та ще й як пише! Копію від оригіналу важко відрізнити. Я не сподівалася побачити у хаті цього дідуся справжню картинну галерею. На чистих стінах висять картини знаменитих художників світу: Леонардо да Вінчі, Іллі Репіна, Карла Брюллова, Віктора Васнецова, Тараса Шевченка та ін. Виявляється, це не їхні полотна, а Івана Івановича. Унікальна людина!

Полюбляв дідусь античну літературу. Сказав нам при зустрічі: «Щоби довідатися істину – читайте Плутарха, Сократа, Геродота, Арістотеля». На той час перечитував Плутарха...

Іван Шапошніков не тільки копіював картини, а й писав їх за власними сюжетами. Авторською є робота Івана Івановича «Місячна ніч». На ній ми бачимо дівчину, яка мрійливо сидить в саду; місяць освітлює темну галявину. Романтична картина навіває приємні спогади і почуття, пов'язані з першим коханням. Це одне з небагатьох полотен, написаних художником у «старовинному» стилі.

Віктор Євменович Москаленко... Легенда нинішньої Христофорівки, що на Баштанщині. За неабиякий хист у малярстві йому пророкували блискуче майбутнє. Але Віктор Євменович обрав професію хлібороба. Для своїх односельців він, будучи головою їхнього колгоспу, зробив багато добрих справ. Насамперед, відбудував на базі маєтку відомого просвітителя, історика, композитора, етнографа Миколи Аркаса його школу; за кошти господарства збудував соціально-культурний комплекс. І, найголовніше – прославив милу Христофорівку своїм малярським хистом.

У виставковій залі ми побачили 25 чудових картин, вісім з яких присвячені Аркасівській тематиці.

Хлібороб за фахом, художник і поет за покликанням, він створив цілу серію замальовок аркасівських місць у Христофорівці, портрети Миколи Аркаса. Тут – і аркасівський осінній ліс із криницею, і сам Микола Миколайович із селянськими дітьми на відпочинку, і в колі друзів, і на березі річки.

Христофорівці кажуть: “Була ціла епоха Москаленка – голови мудрого, доброго, для якого кожна людина мала цінність”.

Володимир Бахтов. Заслужений художник України... Це ім'я викликає хвилювання і трепет, адже про нього знають в усьому світі, його творчість феноменальна для України.

Художник працює в техніці офорта, художній графіці. Серед його картин ми побачили серію робіт «античної тематики», які бували на Міжнародних виставках – «Ольвія – реконструкція простору» і «Ойкумена». Сюди ввійшли графічні серії «Ольвійські легенди», «Гілея – країна лісів і туманів», «Тасмниці Таврії», «Вітри Кіммерії». Цікаво, що для створення художньої реальності Бахтову досить і того, що залишилося від древньої цивілізації. Використовуючи ландшафт заповідника, Бахтов створює новий напрям у мистецтві – геліографіті.

Є у місті Вознесенську на батьківщині художника **Євгена Адольфовича Кібрика** музей його творчості. На першому поверсі розташований виставковий зал, при необхідності виконує функції лекційного, бібліотека.

У восьми залах другого поверху розгорнута постійна експозиція, що включає твори Є.А.Кібрика, меморіальну частину і твори живопису, графіки та скульптури вітчизняних і зарубіжних художників, подаровані майстру.

Експозиція музею знайомить глядача з живописними роботами художника та його колекцією подарунків. Етюди з натури олією виконані майстром, який тонко відчуває, розуміє та любить природу. З захопленням писав Є.А.Кібрик і портрети, роблячи їх в один-два сеанси. Він вважав, що швидкість дозволяє відчути головне в людині, в його характері.

У нас є поети-політики, поети-художники...Поет-археолог наразі один -

Борис Мозолевський. Родом із Веселинівщини. Його вірші пахнуть космічно-степовим вітром. Його поезія глибока, як небо України.

Із словом Ліни Костенко перегукуються поетичні рядки і нашої Миколаївської поетеси Людмили Чижової:

*Пам'ять людська - то глибока криниця,
Спливають століття, а пам'ять жива.
І кожен із неї може напиться,
І складена часом легенда нова...
Бо кожен життям своїм творить легенду,
І кожен криницю копає свою.
Дай, Боже, новим зберегти поколінням
Легенди, народжені в ріднім краю.*

Микола Аркас: Видатний український історик, композитор, літератор, педагог, фольклорист, Громадський діяч, автор “Історії України-Русі”, автор першої опери за сюжетом поеми Тараса Шевченка “Катерина”, засновник миколаївського товариства “Просвіта”

*Бажалося жити і навчать
І діток ваших, і своїх,
На світі жити і любить
Наш тихий край, країну нашу.*

Людмила Олексіївна Василевська-Березіна – талановита поетеса, письменниця, фольклорист і етнограф, педагог, просвітитель, яка писала під літературним псевдонімом Дніпрова Чайка (народилася в середині 19 ст. у с. Зелений Яр, що на Доманівщині).

*Я вірую в красу,
Красі я поклоняюсь:
Одвіку в миріві вона керує всім,
Бо щастя є краса, краса є також щастя,*

Немає розділу, немає краю їм.

В історії української поетичної сатири та гумору особливе місце належить **Павлу Глазовому**, який взяв на озброєння співомовку, справедливо вбачаючи в ній не так стильову форму Степана Руданського, як результат столітніх шукань “веселої мудрості народу”.

Народився Павло Глазовий у серпні 1920 року в селі Новоскелюватці Казанківського р-ну на Миколаївщині. Співомовкам, байкам, гуморескам П. Глазового властива висока напруга комізму, чуття мови, вимог сьогодення.

Я так люблю здоровий сміх,

Веселий сміх, що гріє всіх!

Переливаю в слово радість,

Яку в душі своїй зберіг.

І я щасливий, що пишу

Хорошим людям на потіху.

Ловлю в очах іскринки сміху

І довго в серці їх ношу.

Олесь Бердник: Народився письменник у листопаді 1926 року у с. Вавилове Снігурівського р-ну на Миколаївщині. Олесь Бердник входить до першої десятки східноєвропейських авторів, чиї твори перекладаються англійською та французькою мовами. За даними мережі Інтернет роман “Зоряний Корсар” опублікований у перекладах на 26 мов світу.

Отже, нашій молоді є на чому вчитися. У виступі запропоновано далеко не повний перелік визначних особистостей Миколаївщини, пов’язаних з розвитком мистецтва . Подорож по рідному краю та знайомство з творчістю земляків-патріотів робить вагомий внесок у виховання підростаючого покоління, тому проект «Мистецькими стежками Миколаївщини» є перспективним. Краєзнавці Миколаївського обласного Центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді запрошують залучатися до цієї цікавої справи всіх бажаючих .